

Tiedon rajapintojen avaaminen

Martin Johansson
Liikennevirasto, joukkoliikenteen palvelut

2.11.2017

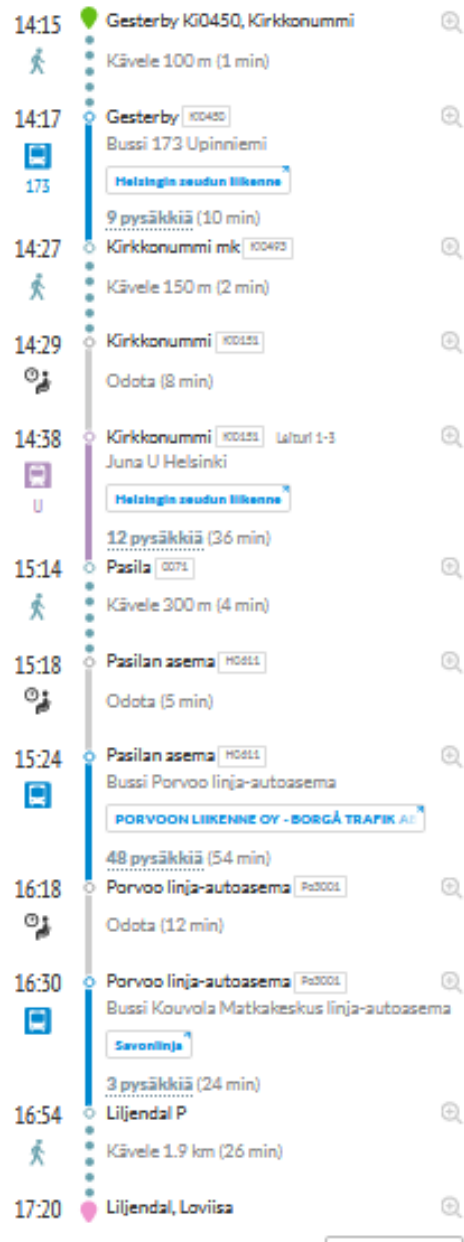
Olennaiset tiedot

Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot, 1.1.2018 alkaen (Laki liikenteen palveluista, osa III, 2 luku, 1§)

- Liikennemuodosta riippumatta henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikkumispalvelua koskevat olennaiset ajantasaiset tiedot ovat saatavissa tietojärjestelmään luodun yhteyden kautta koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa vapaasti käytettäväksi (avoin rajapinta).
- Olennaiset tiedot sisältävät ainakin reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja saatavuustiedot sekä esteettömyystiedot.
- Tiedot on tarjottava oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
- Olennaisten tiedon rajapinnan ja rajapinnan käyttämiseksi tarvittavan muun tietoaineiston verkko-osoite tai -osoitteet sekä näiden päivitykset on ilmoitettava Liikennevirastolle ennen toiminnan aloittamista tai päivityksen osalta heti kun uusi osoite on tiedossa.
- Liikenneviraston on tarjottava tekninen palvelu, jolla olennaisten tietojen toimittaminen voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa
- Valtioneuvosto on antanut [asetuksen](#) olennaisista tiedoista

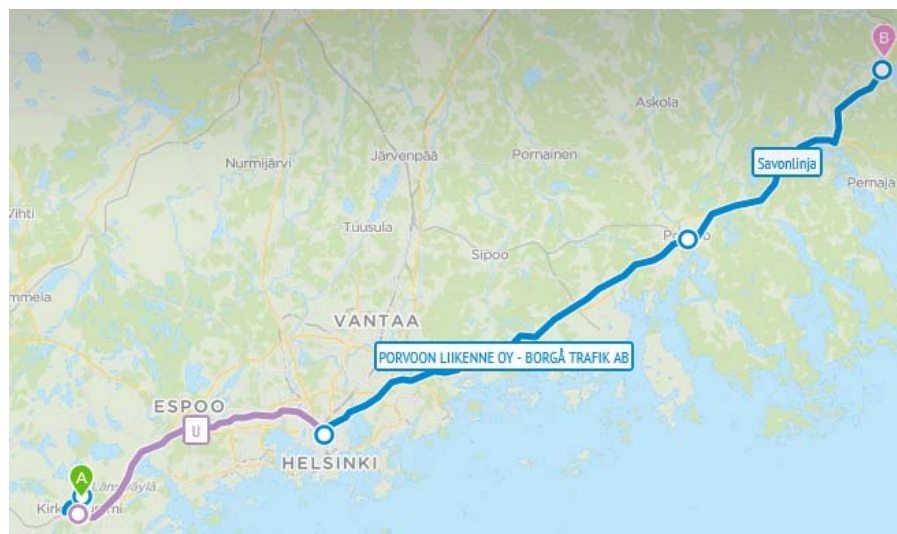
Valtioneuvoston olennaisten tietojen asetus – perustelumüistiosta poimittua

- Kaikissa pykälissä lähdetään siitä olettamasta, että tietyt perustiedot on jokaisella palveluntarjoajalla oltava omasta palvelustaan, muuten palvelun tarjoaminen ei ylipäätään ole mahdollista. Olennaiset tiedot liikkumispalvelukohtaisesti on kerrottu pykälittäin
- Avattavien tietojen määrä voi vaihdella palveluittain, sillä osa palveluntarjoajista tarjoaa perusmuotoista palvelua, kun taas toisilla palveluun voi liittyä erilaisia lisäpalveluita ja sähköisiä palveluita
- Asetusta voidaan muuttaa tai tarkentaa tarpeen mukaan esimerkiksi, kun tietotaito tietojen avaamisesta lisääntyy, tai jos syntyy uusia palvelutyyppejä, joita ei ole toistaiseksi katettu

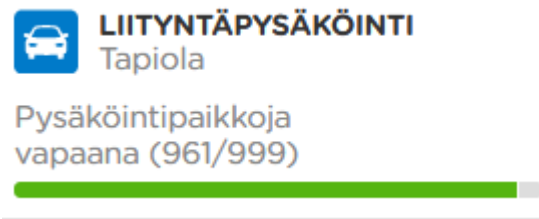
Tieto-, varaus- ja myyntirajapintojen avaaminen mahdollistaa tätä paljon monipuolisempien ja laadukkaampien palveluiden kehittämisen

- Liikkuja löytää matkustusvaihtoehtoja ja voi tehdä hintavertailuja ja hänelle voi tarjota houkuttelevia matkustuspaketteja, MaaS palveluja jne.

Uusia tietoja tarjolle

Kinnasniemen, Kokinvaaran ja Hoikan alueilta Tuupovaaraan liikennöi tiistaisin ja perjantaisin kutsutaksi. Kyödin voit tilata numerosta 040....

Mikä on avoin rajapinta ?

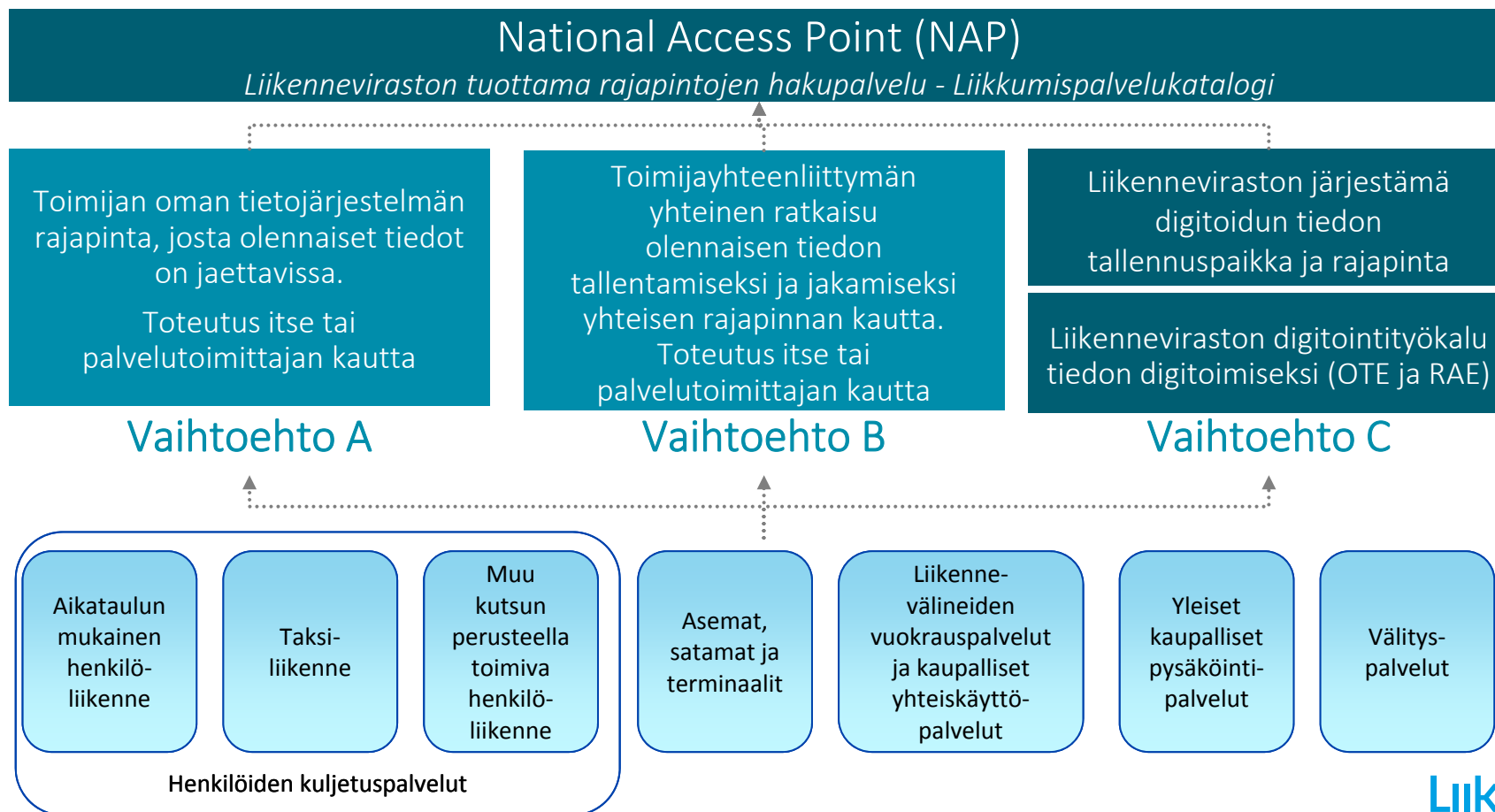
- Rajapinta on yksinkertaisimmillaan tietoa (tiedosto) sähköisessä muodossa internet-osoitteessa
  - Koneluettava ohjelmointirajapinta tarkoittaa sitä, että tieto on rakenteellisessa muodossa ja käsiteltävissä ilman ihmisen tulkintaa, esim: csv, XML, Json ym. standardit
  - esim. [Bussipysäkit Digiroad palvelusta](#)
- Monipuolisempi rajapinta mahdollistaa kohdennettuja koneelta koneelle kyselyitä
  - esimerkki [pääkaupunkiseudun liityntäpysäköinti](#)
- **Avoin rajapinta:** avoimesti dokumentoitu ja kokeiltava rajapinta
  - Kokeilua varten on tarjolla vähintään testiaineisto, jos varsinainen aineisto ei ole vapaasti käytettävissä
- Liikkumispalvelun tarjoaja saattaa avata avointa dataa, mutta käytössä voi olla myös muita käyttöehtoja

Rajapintakuvaukset avainasemassa

- Rajapintojen osalta on tehtävä yhteistyötä ja yhteensovittamista (standardit, rajapintakuvaukset)
  - Rajapintoja ja standardeja tulee kehittää yhteisesti
  - Kutsumme vuoropuheluun <https://groups.google.com/forum/#!forum/finap>
- Lain tavoitteet täyttyvät vain, jos sekä tiedon tuottajat että hyödyntäjät kokevat, että rajapinnat ovat järkeviä

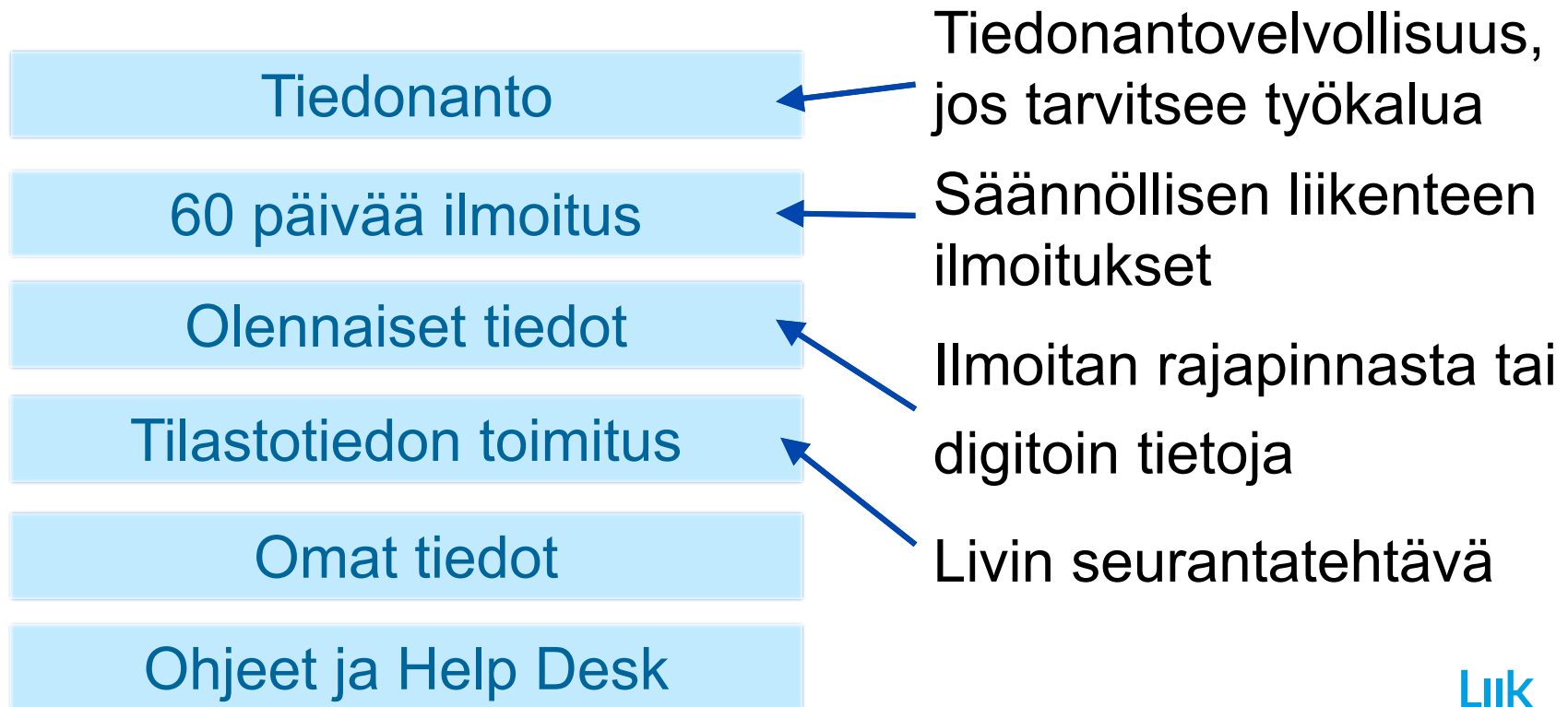

Olennaisten tietojen avaaminen - vaihtoehdot

Liikennevirastolle tietoja toimittavan tahon näkymä (tavoitetilan luonnostelua)

Kirjautunut: NapRide Oy **Valitse >>**

NAP ja digitointityökalut rakenteilla

- testissä marraskuussa, tuotannossa joulukuussa 2017

Kaikki liikkumispalvelut

Ylläpidän omia tietoja

Mikä on NAP?

NAP-liikkumispalvelukatalogi on avoin kansallinen yhteyspiste (National Access Point, NAP), johon liikkumispalvelun tarjoajien on toimitettava tietoja digitaalisista olennaisten tietojen koneluettavista rajapinnoistaan. Olennaisia tietoja ovat esimerkiksi palvelualue, reitit, aikataulut, hinnat ja esteettömyystiedot. **NAP ei ole loppukäyttäjien ja matkustajien palvelu, vaan se on tarkoitettu liikkumispalveluiden tarjoajille ja kehittäjille.**

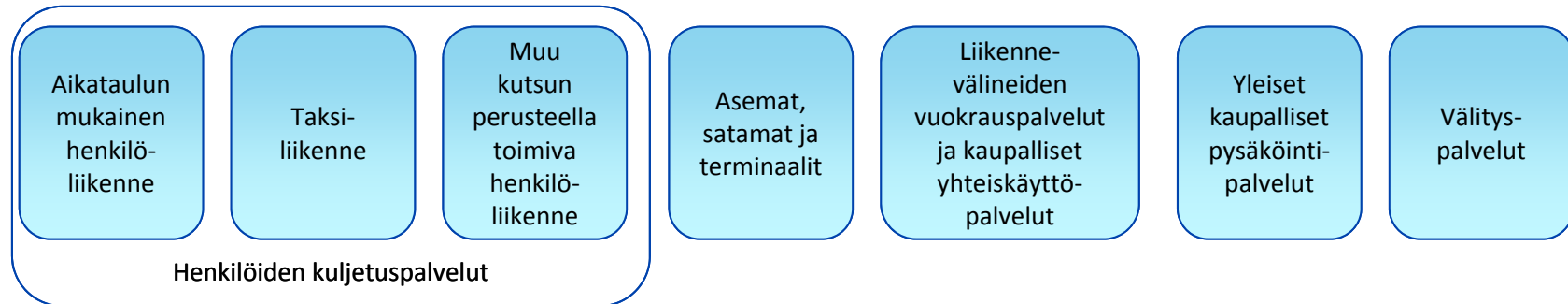
NAP-palvelu on oleellinen osa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on aikaansaada mahdollisimman helppokäyttöisiä uusia yhdistettviä

Liikenneviraston tarjoama digitointityökalu säännölliselle liikenteelle: RAE Reitti- ja AikatauluEditori

- Nykyistä työkalua täydennetään niin, että aikataulunmukaisen liikenteen kaikki olennaiset tiedot voidaan tallentaa
  - Luodaan RAE-työkaluun uusi välilehti nykyisten (reitit, ajopäiväkalenteri) lisäksi.
- Tarjotaan mahdollisuus asettaa tahokohtaiset oletusarvot
- Lisäksi on mahdollista määritellä reitti- ja vuorokohtaisia poikkeuksia oletuksiin.

Vuoron id	Lähtöaika	Voimassaoloaika	Ajopäiväkalenteri
230	12:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
231	13:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
232	14:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
233	15:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
234	16:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä

Kertauksena: Kuka digitoi olennaiset tiedot, avaa rajapinnat ja toimittaa rajapinnoista tarvittavat tiedot NAP-palveluun?

● Aikataulunmukainen liikenne:

- Markkinaehtoinen liikenne - kuljetuspalvelun tarjoaja/kumppani
- Viranomaisen/kunnan hankkima avoin liikenne – sopimuksen mukaisesti

● Muiden liikkumispalvelutyyppejen osalta:

- Rajapintoja avaa ja tietoja toimittaa se taho, jolla on siihen parhaimmat edellytykset, ja niin kuin on sovittu
- Lähtökohtaisesti kaikki haluavat varmistaa, että tiedot ovat laadukkaita jaossa!

NAP, olennaiset tiedot, mitä pitää tehdä? - yhteenveto

- Luo organisaatio NAPissa
- Luo organisaation Palvelu(t) NAPissa
- Tallenna Palvelun tiedot NAPissa, kolme kategoriala:
  - Toimijalla on omat koneluettavat täydelliset olennaisten tietojen rajapinnat
    - => vain muutamia palvelua ja rajapintoja kuvailevia tietoja lisätään NAPiin
    - Käytännössä Livin RAE-työkalun käyttö menee tähän kategoriaan
  - Toimijalla on vajanaiset omat rajapinnat
    - => puuttuvat olennaiset tiedot sekä rajapintoja kuvailevat tiedot lisätään NAPiin
  - Toimijalla ei ole omia rajapintoja
    - => kaikki olennaiset tiedot digitoidaan NAPissa (**pieni toimija**)

- Pohtikaa avaatteko rajapinnat itse, avaako joku muu toimija sen teidän puolesta vai käytättekö Liikenneviraston digitointityökaluja?
- Mietitte millä tiedoilla haluatte palveluanne kuvattavan ja näkyvän liikkumispalvelukatalogissa?
- **Kaikista liikkumispalveluista pitää olla tiedot NAPissa !**

Linkkejä

- NAP - avoimen lähdekoodin projekti
  - <https://github.com/finnishtransportagency/mmtis-national-access-point>
- NAP palvelut löytyvät valmistuttuaan osoitteista:
  - finap.fi
  - liikkumispalvelukatalogi.fi
- <http://liikennevirasto.fi/nap>
- Osallistuthan aktiivisesti:
  - <https://groups.google.com/forum/#!forum/finap>
- ja ilmoittaudu myös mukaan NAP testikäyttäjäksi!
- Palautteet ja kysymykset joukkoliikenne@liikennevirasto.fi
  - myös RAE käyttöoikeudet

Kertalipun myyntirajapinnan avaaminen ja LIPPU-projekti

Mitä liikenteitä ja toimijoita kertalipun myyntirajapinnan avaamisvelvoite koskee?

III osa 2 luku 2 §: Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus

- Velvoite koskee:
  - Tie- ja rautatieliikennettä
  - Henkilökuljetuspalveluita
  - Kertaluonteisia matkoja
- em. liikenteissä velvoitetta ei kuitenkaan ole, jos molemmat ehdot täyttyvät:
  - Kuljetuspalvelu hoitaa ainoastaan muita kuin TVV:n kilpailuttamia liikenteitä **ja**
  - toteuttaminen ei ole teknisesti tarkoituksenmukaista eikä kohtuullista yrityksen pienen koon tai toiminta-alueen johdosta
- velvoite koskee em. liikenteissä henkilökuljetuspalvelun tarjoajan, välityspalvelun tarjoajan tai näiden puolesta lippu- ja maksujärjestelmästä vastaavan toimijan lippu- ja maksujärjestelmää
  - Mikäli liikennöitsijä ostaa lippu- ja maksujärjestelmäpalvelua muulta toimijalta, riittää, että tämä huolehtii velvoitteesta ja mikäli liikennöitsijällä on useita lippu- ja maksujärjestelmiä käytössään, riittää että yhdestä on avattu kertalipun myyntirajapinta
  - Taksialalla velvollisuus koskee lähtökohtaisesti niitä tahoja, joilla on käytössään tietojärjestelmäpohjainen välitysjärjestelmä ja palveluvalikoimaan kuuluu mahdollisuus varata matka etukäteen (käytännössä taksin välityskeskuksia, ei pieniä taksirytyksiä).

Kertalipun myyntirajapinnan avaamisvelvoite pähkinänkuoressa

- Myyntirajapinnan avaaminen tapahtuu toimijoiden välisin kahdenvälisin sopimuksin 1.1.2018 alkaen. Ensi vuoden alusta lähtien aletaan:
  - solmia sopimuksia rajapinnan avaamisesta
  - avata myyntirajapintoja näiden sopimusten mukaisesti
- Viestintäviraston vetämässä LIPPU-projektissa määritellään toimijoiden avuksi suositukset:
  - Myyntirajapinnan toteutuksesta
  - Kahdenvälisissä sopimuksissa huomioitavista asioista (käytännösäännöt)
- LIPPU-projektissa on tehty verkostomaista yhteistyötä ja laajaa osallistumista toivotaan edelleen

Lippu-verkosto

- ❑ avoin alan toimijoille ja sidosryhmille
- ❑ verkostokokous noin kahden kuukauden välein
  - ❑ Seuraava kokous 19.12.2017 Viestintävirastossa
  - ❑ käytäntösääntötyöpajoja yhteensä 4 kpl syksyn aikana
- ❑ verkoston www-sivu

<https://www.viestintavirasto.fi/ohjausjavalvonta/yhteistyö/kansallinenyhteistyö/yhteishankkeet/lippu-jamaksujarjestelmanyhteentoimivuus-hanke.html>

PLL 22.9.2017

Kiitos mielenkiinnosta!
Kysymyksiä?

joukkoliikenne@liikennevirasto.fi

Martin Johansson, Liikennevirasto